

Telegraful

Organ național-biser

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiilor:

un șir mic 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Athanasie Mironescu
Fost Mitropolit Primat al României

În sfânta mănăstire Cernica, unde la vârsta de treizeci și șapte de ani fusese tuns întru monah, alegând de model al vieții sale călugărești pe Sfântul Atanasie cel Mare, arhiepiscop al Alexandriei și părintele ortodoxiei, al cărui nume l-a împrumutat și unde a petrecut, în surghiun voluntar, zic unii, involuntar, zice istoria, grație răutății omenești, nici mai mult nici mai puțin decât douăzeci de ani din viața sa, și-a încheiat viața pământească I. P. S. S. Athanasie Mironescu, fost pe vremuri Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Exarh al plaiurilor, Primat al României și Președinte al Sfântului Sinod. Sfânta mănăstire Cernica, care a avut fericirea să adăpostească în chiliile ei vreme de două decenii pe fostul primat al României, victimă a intrigilor dușmanilor săi personali și ai Bisericii strămoșești, a devenit prin însuș acest fapt, împreună cu sfânta mănăstire Căldărușani, locul de exil al fostului mitropolit primat Ghenadie Petrescu, «Cucuze»-le bisericii românești și ale istoriei

bisericești. Athanasie Mironescu n'a fost un «episcop figurant», după felul de exprimare încetățenit în uzul vorbirii și în terminologia bisericească din zilele noastre, n'a fost un prelat, care să fi avut o concepție vulgară despre înalta sa chemare, ci a fost un sacerdote neostenit, care a făcut din munca intelectuală pedestalul cel mai sigur, pe care a stat, în toate fazele vieții sale și ale carierei sale bisericești, fără a se desminți vrodată, începând cu preoția de sat și continuând ca director de internat teologic, ca profesor la facultatea de teologie, ca arhieru locțiitor, ca episcop al Râmnicului-Noului Severin, ca mitropolit al Ungro-Vlahiei, ca exilat la «Cucuza» românească. Mitropolitul Athanasie n'a fost un smochin neroditor în câmpul literaturii teologice românești, după modesta dar fericita auto-expresie a venerabilului fost profesor Eusevie Popovici, al cărui eminent ascultător a fost în vremea studiilor sale teologice la Universitatea din Cernăuți, deoarece el a îmbogățit această literatură săracă cu mai multe opere însemnate, care îl vor supraviețui, dintre cari unele sunt originale, altele prelucrate, și traduse. E de ajuns să arunce cineva o scurtă privire

asupra bibliografiei scrierilor sale, spre a se convinge de viața studioasă, care a fost «partea cea bună», pe care «și-a ales-o» fostul mitropolit Athanasie, și «care nuse va lua dela el» niciodată. Mitropolitul Athanasie a fost un cărturar bisericesc recunoscut de către însași Academia Română, care apreciind meritele sale câștigate pe terenul literaturii bisericești, l-a ales membru onorar al ei încă din anul 1909. Ca scriitor bisericesc el intră în seria ierarhilor cărturari, pe care i-a avut biserica românească în jumătatea a doua a veacului al nouăsprăzecelea, și, deoarece partea covârșitoare din activitatea sa bisericească, desfășurată ca episcop al Râmnicului-Noului Severin și ca mitropolit al Ungro-Vlahiei, cade în deceniul prim al veacului prezent și cea de scriitor și în cele două decenii următoare, el ocupă un loc de frunte între scriitorii însemnați bisericești dela începutul acestui veac. El a continuat tradiția reprezentată de înaintașii săi moldoveni Veniamin Costachi, August Scriban, Neofit Scriban, Melchisedec al Romanului, de înaintașii săi munteni Grigorie IV Miculescu, Nifon Mitropolitul, Chesarie de Buzău. Ghenadie Enăceanu, Ghenadie Argeș, precum și de înaintașii

săi din Ardeal, Bucovina și Basarabia: Andrei Șaguna, Samuil Morariu Andrievici și Gavril Bănulescu.

Note biografice. Athanasie Mironescu este fiul unui preot sătesc din Moldova. S'a născut în 1858, în satul Trohan, județul Vaslui. Clasele primare le-a făcut la școala din târgul Pungești și din Vaslui. Ca bursier a făcut seminarul dela Socola, pe care l-a absolvit în anul 1877. În 1879 s'a căsătorit și s'a hirotonisit preot pe sama bisericii din satul natal. Dar în curând îi muri soția. Rămânând văduv pleacă să-și completeze cunoștințele teologice, mai întâi la București, unde tocmai se înființase facultatea de teologie, pe urmă la Cernăuți. Timp de 4 ani dela 1882 până la 1886 a urmat cursurile facultății de teologie precum și cursuri la facultatea filozofică și la cea juridică a universității din Cernăuți. În Decembrie 1886 își luă doctoratul în teologie. În 1 Ianuar 1887 a fost numit profesor la catedra de teologie morală la facultatea teologică din București.

În 1898 a fost ales episcop al Râmnicului-Noului Severin, unde a păstorit până în 1909, când a fost ales mitropolit al Ungro-Vlahiei și primat al României. În această calitate n'a stat decât 2 ani, căci «fiind dat în lături de valorile ce lovesc în înalte demnități, covârșit cu totul de suferințele și amărăciunile, ce a îndurat», și-a dat dimisiunea din demnitatea de mitropolit primat și s'a retras la sf. mănăstire Cernica, metania sa, unde a dus o viață studioasă, consacrată unor mari lucrări de teologie de mare

FOIȘOABA

Cuvântarea

Arhierului vicar VASILE la înmormântarea directorului școlii normale „Andrei Șaguna” Eugen Todoran, în 8 Oct. 1931.

In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh!

Glasul Dreptului Iov strigă:
Moartea este odihna omului.

Intristați ascultătorii! — Stăm cupleșiți de durere în fața coșciugului, în care se va odihni până la înviere pumnul de humă ce a purtat în viață scânteia dumnezeiască a fratelui nostru în Domnul *Eugen Todoran*. Minte omenească se încurcă și se turbură în fața acestei sguduitoare întâmplări, ce i se pare lipsită de orice logică, când ne amintim, că până mai în zilele trecute acest frate al nostru își urma cu hârnice nobila dar trudnica sa muncă de director al

școlii normale ortodoxe «Andrei Șaguna», în deplină vigoare trupească și sufletească, încă în zenitul vieții sale, căutând să împace și să satisfacă năcazurile ce i-le spovedeau elevii în aceste vremuri de grea cumpănă. Și iată-l deodată, în mijlocul activității sale binefăcătoare, în mijlocul muncii creatoare, doborât de o misterioasă boală, lăsând în neagra jale soție, copile dragi, rudeni și în grea mahnire școala, profesori, colegi, elevi, prieteni și cunoscuți.

Chemat de Domnul și Ziditorul său, a părăsit de grabă lumea cu toate ale ei bucurii și desertațiuni. Nimic nu l'a mai putut reține din drumul vecinicii, nimic, nici familia pe care o adora, nici școala căreia din suflet i se devota, nici datoria în fața căreia cu mare seriozitate se pleca. A lăsat toate ca să se supună celei mai înalte datorii, unica care le covârșește pe toate: să asculte de Arhanghelul ce-i

poruacea să se înfățișeze la Domnul și Dumnezeuul său, spre a-și primi cununa de lumină, cu care sunt răsplătiți *dincolo* unșii Săi cari umblă *aiși* pe căile luminii și dreptății.

Această năpraznică chemare, care a curmat o viață pământească rodnică, în miezul ei, poate fi un semn de atenție pentru fiecare din noi, admonestându-ne, să nu fim prea încrezuți în norocul nostru, ci să fim totdeauna gata, gata cu simțirea, cu gândul și cu fapta, gata în haină de nuntă, pentru că nu putem ști clipa, când îngerul morții ne ve aduce și nouă invitarea la nuntă cu veșnicia.

Intristați ascultătorii! Durerea ce simțim în clipa despărțirii vremelnice de fratele nostru Eugen, o temperează numai buna amintire ce ni-o lasă după sine în pilda vieții sale, prin care va continua să viețuească între noi și va fi mângâierea soției sale îndurerate și ficelilor sale orfane.

leșit din familie preotească, mai târziu el înuși preot, din copilărie a trăit în atmosfera sfințitoare a bisericii noastre strămoșești, pe care a servit-o cu deplin devotament, până la sfârșit, ca profesor și director al școlii normale. Din această atmosferă tradițională nu l-au putut ademini să se îndepărteze nici chemării stăruitoare, nici perspectiva unor mai strălucitoare situații lumești, nici avantajile unor beneficii mai grase. El a rămas fiul devotat al bisericii, muncitorul conștient, dar modest, neiuibitor de reclamă, care-și considera răsplătă satisfăcătoare conștiința datoriei împlinite din plin.

Căci adormitul nostru frate a fost mai presus de toate un *om al datoriei*. Datoria pentru el nu era numai o chestie de conștiință, ci era un principiu de viață, în fața căruia se plecau și se subordonau toate interesele sale personale și familiare.

valoare științifică. El moare în vârstă de 73 ani. Prof. I. Beleuță.

Înmormântarea fostului mitropolit primat Dr. Athanasie Mironescu s'a făcut Duminecă la Cernica.

Sicriul cu rămășițele pământești ale înaltului prelat era așezat pe un catafalc simplu, în mijlocul bisericii mănăstirii.

La ora 9 dimineața s'a celebrat sfânta liturghie de către episcopul Gherontie al Tomisului, asistat de numeroși preoți.

La ora 11 și jum. s'a oficiat prohodul de către II. PP. SS. LL. mitropolitii Pimen al Moldovei și Gurie al Biserabiei și de PP. SS. LL. episcopii Gherontie al Tomisului, Ghenadie al Buzăului și Grigorie al Aradului și de preoțimea mănăstirii.

Au vorbit:

Arhiepiscopul vicar al patriarhiei *Platon Closu*, din partea bisericii, a arătat întreaga activitate pe tărâmul bisericesc a defunctului.

Păr. *N. Popescu* a vorbit în numele Academiei române și a ministerului instrucției și al cultelor, relevând personalitatea dispărutului. A citit apoi următoarea cuvântare din partea dlui prim ministru N. Iorga:

«Statul român are o datorie de îndeplinit față de memoria aceluia care a fost Athanasie, primat al României.

Înzestrat cu o inteligență vie, iubitor pasionat al cărții, până în clipa din urmă când spunea că dela dânsa îi vine toată mângăierea, spirit de ordine și de autoritate, capabil de a domina o biserică, în care de atunci începuse a suera spiritul anarhic, atât de nepotrivit cu disciplina ei de două ori milenară și cu scopurile sfinte pe care le urmărește, părintele Athanasie a căzut jertfă intrigilor care nu cruță pe nimeni și celei mai deloiale din falsele prietenii.

De atunci în singurătatea de aici, dela Cernica, a dus o viață de retragere consacrată lecturilor și studiilor, care poate servi de exemplu ori cui.

O întâmplare care m'a făcut martor înduioșat al loviturii ce l-a răpus, mi-a dat prilej să cunosc ultimele sale gânduri asupra bisericii pe care atâta a iubit-o și, devenind ca un depozitar al testamentului său moral, mă simt îndatorit a le comunica.

Smerit din fire, sincer în relațiile sale cu lumea, cuviincios cu superiorii, prevenitor cu inferiorii, bun și milostiv cu cei năcăjiți, sever cu netrebnicii, puțin comunicativ cu necunoscuții, devotat cu prietenii, plin de tandrețe și duioșie cu familia, cumpătat în vorbă și în faptă, ferm în hotărârile premeditate cu grije, cu credință și nădejde în Dumnezeu și în voia Lui sfântă și ocrotitoare, răposatul nostru frate era *tipul dascălului creștin*, care nu se sumește să caute resurse și inspirații pentru munca sa dascălească numai în propriile puteri sufletești și în filozofia oamenilor, ci află razimul principal în Dumnezeu și armonizează voința și toată fapta cu legile providenței dumnezeiești.

Urmașii săi la Direcțiunea școlaeli pe care o lasă astăzi văduvită, vor săvârși valoroasă munca educativă când îl vor înfrunza elevilor ca *plida intrupată a datoriei și muncii devotate*.

Pentru aceste virtuți, pe cari, prin energia sa mulcomă, le-a făcut producătoare de roduri în școala ce conducea, I. P. S. S. nostru Arhiepiscop

Părintele Athanasie dorea o biserică de clerici crescuți în spiritul bisericesc ca odinioară. Măririle lumii îl lăsa indiferent și visul său, ca și al multora, între care mă număr și eu, era undeva la sft. Spiridon, la Radu-Vodă cu o conducere bisericească înconjurată numai de tiparite și de chillii. În episcopat era dușmanul inițiativelor grăbite și nervoase care fac mai mult rău, aruncând sămânța critice fără rod. Călugări cu pregătire pentru viața monahală în sensul tradițiilor lui Paisie și lui Gheorghe de Cernica, îi doria să locuiască numai în venerabilele lăcașuri dăruite de strămoși.

Ca ministru al cultelor și ca istoric al acestei biserici, declar înaintea acestui sicriu că în această direcție înțeleg să întrebuițez, întrucât e rolul statului, silințele mele la acest departament. Astfel cred că voi mulțami sufletul aceluia care s'a desăcut cu mintea din mijlocul lumii pe pragul casei mele, cu cuvinte de înțelepciune blândă și sfântă resemnarea pe care niciodată nu le voi uita.

Dl prof *Șerban Ionescu* a vorbit din partea facultății de teologie, arătând activitatea didactică a fostului mitropolit Athanasie Mironescu.

Păr. *Petre Partenie*, în numele asociației clerului ortodox, a adus un pios omagiu celui ce a fost mitropolit Athanasie Mironescu. El a fost un erudit al cărturării bisericești, pe care a cinstit-o ca predicator de seamă, ca dascăl la seminarul Central, ca profesor la facultatea teologică și ca scriitor. Defunctul fost mitropolit a fost o personalitate de relief în Sinod și Parlament.

Prea cucernicul *Pănescu* a arătat activitatea defunctului în timpul cât a locuit la mănăstirea Cernica.

Dl avocat *Popescu-Tudor*, în numele soc. ortodoxe a femeilor române, scoțând în relief sprijinul ce l-a dat defunctul acestei societăți, întru înfăptuirea menirii ce o are de a îndruma tineretul pe calea adevărului și a bisericii.

După terminarea cuvântărilor și după ce s'a cântat veșnica pomenire, s'a format cortegiul, a înconjurat biserica, pornind spre cimitir.

Fostul mitropolit a fost înmormântat lângă capela cimitirului.

Trista solemnitate s'a terminat la ora 3.

și mitropolit *Nicolae* cu Consiliul său arhiepiscopesc, precum și comitetul școlar îi vor păstra o prea frumoasă amintire și mi-au dat însărcinarea ca unuia, care vrednicului nostru frate i-am fost profesor, apoi coleg în profesură și înaintaș la direcțiunea Școlaeli Normale «Andrei Șaguna», în aceste clipe solemne ale despărțirii să-i exprim binemeritată și vecinică recunoștință.

Intristați ascultători l Mântuitorul nostru în cuvântarea sa de pe Munte a asigurat celor cu inima curată fericirea de a vedea pe Dumnezeu.

Adormitul în Domnul frate al nostru este unul dintre acești fericiți cu *inimă curată*.

Intru credință și în nădejde, în dragoste și în blândețe, în curățenie și întru vrednicia dascălească și preoțească s'a înfrumusețat pururea, pentru această preavecinicului Dumnezeu va așeza sufletul său în locul luminos și vesel, unde dreptii se odihnesc, și va dobândi dela Hristos, în ziua judecării, iertare și mare milă. ¹ Amin!

¹ (Tropar la îngropăciunea preoților.)

In ajutorul preoțimii

În numerele mai nouă (58 și 66) din *Telegraful Român* se dau unele soluții pentru ajutorarea clerului din arhidieceză și anume: Să se pună bază unui fond de ajutorare a clerului, cu statute aprobate de autoritatea bisericească. Fondul s'ar înființa și augumentă prin cotizațiile de câte 100 Lei lunar ale preoților și funcționarilor bisericești, ear la moartea unui membru fondul ar vârsa la mâna familiei 50.000 Lei, restul s'ar fructifica mai departe.

Ideea o aflu nimerită și realizabilă: se aduce o rază de mângâiere în viața sbuciumată a preotului.

Fiecare știe cât de îngrijorătoare întrebare, pentru preotul de azi, este pensionarea sa. Când toate categoriile de funcționari au căzut sub «ghilotina» curbei de sacrificiu, salariile tuturor s'au micșorat; dar funcționarii de stat se mângâie cu pensia lor, care e cât de cât acceptabilă în comparație cu altele. Preoții n'au aceasta mângâiere. Pensia lor abea se poate lua în considerare. Văduvele preotese, al căror soț a funcționat 40 de ani, primesc pensie de 2000 Lei *pe an* din care ar pute trăi cel mult 2 luni; pe când văduvele de învățători, de ex., după ce soții lor au funcționat 30 ani primesc 5—7 mii Lei lunar pensie. Deosebirea de tratament, e cer și pământ...

Cunosc învățători cu pregătire de 3 clase primare și cu 30 ani de serviciu: trecuți la pensie primesc 8800 Lei lunar.

Statul are tendință tot mai vădită de a se desbăra de sarcinile ce i le aduce salarizarea preoțimii.

Noi, preoții, înzadar ne plângem, înzadar ne revoltăm, — tot numai buzunarele noastre să-

race vor trebui să se deșarte pentru a ne întemeia un fond de asigurare pentru cazuri de moarte.

Pentru aceea, planul de înființare a fondului, plan expus de colegii noștri, e bun și cred că toți preoții — cari așteptau pensionarea clerului de câtră stat — azi văd că soluția realizabilă repede este cea amintită mai sus.

Pentru ca ideea frumoasă să ia ființă cât mai curând, rog ca frații preoți Moldovan și Drăgan, sau alții, să publice un proiect de statute pentru acel fond, statute pe care apoi să le ia la cunoștință preoțimea și care să formeze proiectul ce se va înainta spre aprobare autorității superioare bisericești.

Ca fondul să crească fără întârziere și ca să-și poată arăta eficacitatea, aflu necesar a propune, ca sistem de augumentare a fondului următoarele:

1. În «bugetele» bisericilor se pot lua sume spre acest scop, sume care să varieze după mărimea parohiei și după bunăstarea parohiei respective. Cred că 500 Lei n'ar fi o contribuție insuportabilă pentru bugetul unei parohii matere, și iar cred că fiecare paroh va putea influența pe parohieni a vota acea sumă în acel scop;

2. În fiecare parohie sânt diferite fonduri și fundațiuni, dintre care unele n'au scop lămurit prin «litere fundamentale». Cred că o parte din interesele ce le produc aceste fonduri, se pot folosi spre augumentarea aceluia fond.

În forma aceasta, în scurtă vreme fondul ar crește la sumă însemnată care, administrată cinstit, ar produce efectul așteptat.

Nu cred că cineva dintre cucernicii preoți s'ar retrage din o acțiune bună și nobilă. Cât privește rezistența și răutatea dușmanilor bisericii, cred că ușor

Lumina Adevărului

Tot cela ce face rele, urește lumina, și nu vine la lumină, ca nu să se vadească lucrurile lui. Ear cela ce face adevărul, vine la lumină, ca să se arate faptele lui, că sânt săvârșite în Dumnezeu. Ioan: 3, 20—21.

Una dintre cele mai alese pagini din Evanghelia Sf. Ioan, este *convorbirea Mântuitorului cu Nicodim* (3, 1—21). Se discută aci taina despre înnoirea și transformarea omului prin botezul apei și a Sfântului Duh. E deci vorba de o naștere din nou, naștere care condiționează intrarea în împărăția lui Dumnezeu. «De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu».

Poarta prin care intrăm în împărăția lui Dumnezeu, este botezul, urmat de o renaștere sufletească, Omului celui vechi să-i urmeze omul cel nou, făptura cea nouă. Creștinul în locul păgânului.

Nicodim însă, deși era învățător de lege între farisei, nu înțelegea a-

ceastă învățătură, și tare se mira de ea. Cum? Să ta naști din nou? Să te naști de sus? «Cum pot să fie acestea?» — întrebă el pe Isus. — De aci încolo dialogul se termină și vorbește singur Isus, iar Nicodim tace și ascultă...

«Dacă v'am spus lucruri pământești și nu credeți, cum veți crede să vă spun lucruri cerești? Nimeni nu s'a sult în cer, fără numai celce s'a pogorât din cer, Fiul Omului, care este în cer». — Ați ascultat învățături despre lucruri pământești și nici acestea nu le credeți. Nu credeți iubirii mele. Cum așteptați, voi oamenilor, să vă vorbesc despre lucruri mai pe sus de puterea voastră de pricepere. În cer nu a fost nici un pământean. Nimenea nu a furat cerului nici un secret și nimenea nu poate vorbi despre el, afară de Isus, care, pentru noi oamenii și pentru mântuirea noastră, s'a pogorât din cer, ca și pe noi să ne înalte la cer, la fericire, la desăvârșire, la Dumnezeu. Prin Cruce.

«Și după cum Moisi a înălțat

se poate zadarnici prin colaborarea sinceră și colegială a preoților.

Fac deci, împreună cu păr. Moldovan și cred împreună cu toți preoții din arhidieceză, călduros apel către Înalt Prea Sfințitul Părinte Nicolae și-l rog să ia sub părintească ocrotire această inițiativă a preoțimii, inițiativă izvorâtă din teama zilei de mâne și din simțul de ajutorare creștinească reciprocă a slujitorilor sfintei noastre biserici.

Noi, slujitorii ei trebuie, măcar în ceasul al 12-lea să ne strângem rândurile și cu înțelepciune și zel îndoit să neapărăm, «căci zilele grele sânt».

Pr. Dionisie Bucur.

Asociația clerului „A. Șaguna”, Sibiu

Se apropie Congresul

Atragem deosebita atențiune, a preoților din mitropolia Ardealului, asupra Congresului aprobat pe care-l ține Asociația clerului «Andrei Șaguna» la ALBA-IULIA.

Congresul acesta va comemora 1500 de ani dela Sinodul ecumenic eșesin, 170 de ani dela mucenicia călugărului Șofronie, și 60 de ani împliniți al marelui învățat N. Iorga.

Congresul va discuta problema salariilor preoțești, a înființării fondului de ajutorare a preoților, a pensionării și a solidarizării clerului în vederea apărării propriilor sale interese și a justelor revendicări ale sfintei noastre biserici.

Congresul dela Alba-Iulia oferă prilejul unor mărețe festivități religioase și al unor discuții în jurul celor mai importante probleme din actualitatea bisericească.

Data Congresului va fi anunțată în curând prin ziare.

BIROUL CENTRAL

al Asociației clerului «A. Șaguna».

Statul și Biserica Ortodoxă

de Dr. I. MATEIU

Nu-i mirare deci, că minoritățile tind spre o autonomie bisericească *absolută*. Ea însă nu este posibilă, decât în regimul *separațiunii*. Iar aceasta nu e dorită nici chiar de minorități, fiindcă le-ar lipsi nu numai de importanțele subvențiunii de astăzi, dar și de prestigiul, ce li-l împrumută sistemul *legăturii* lor cu Statul ocrotitor. Pe de altă parte, nici Statul însuși n'ar fi putut adopta sistemul *separațiunii*, deoarece el ar fi servit în cea mai largă măsură la păstrarea vechei psihologii minoritare, cu tendințele ei de izolare etnică și de gravitare politică spre patriile de altă dată.

În fond, minoritățile n'au motive serioase, să se plângă împotriva atitudinii României față de Culte. A declarat-o oficial, în numele tuturor minorităților etnice și confesionale, cu ocazia desbaterii legii Cultelor, în Senat, dl. E. Gyárfás, când a spus, că Ministerul de Culte le-a tratat întotdeauna cu bunăvoință și încredere, satisfăcând, pe cât e posibil, și dorințele formulate de ele, în legătură cu noul regim al Cultelor. Prin urmare, se poate conchide, că în general legea din 1928 satisface pretențiunile juste ale Cultelor minoritare, deoarece le asigură atât libertatea de viață, cât și posibilitățile ei de afirmare rodnică.

VI

Datoria Statului față de Culte

Rămâne să vedem, cum trebuie să-și înțeleagă Statul datoria sa față de Cultele mi-

noritare. Înainte de toate, el este dator să aplice în chip conștiincios legea cultelor. Deși au trecut trei ani dela votarea și promulgarea ei, constatăm cu părere de rău, că nu este pusă în practică nici astăzi, deoarece îi lipsește *Regulamentul de aplicare*. Acest regulament are o extremă importanță, deoarece în Parlament s'a făcut greșeala de a se admite un amendament minoritar, în sensul căruia Cultele sunt obligate să-și prezinte spre aprobare Statutele de organizare, întocmite în conformitate cu noul regim, abia după un an dela promulgarea acestui regulament. Chiar în ipoteza, că el s'ar edicta în cursul acestui an, trebuie să constatăm faptul grav, că *legea Cultelor va începe să se execute numai după cinci ani dela votarea ei*.

Acest fapt implică două consecințe păgubitoare:

a) Cultele se mențin tot în vechile organizații bisericești, contrarii intereselor noastre de Stat; și

b) slăbește autoritatea Statului, care ne exercitându-și drepturile ce i se cuvin, se lasă în schimb exploata, sub raportul obligațiilor materiale. Și desigur, Cultele au tot interesul să se prelungească cât mai mult această stare de lucruri, deoarece nimic nu poate fi mai convenabil pentru ele, decât să trăiască tot în organizațiunea avută în Ungaria de ieri, dar cu beneficiile generozității deplasate a României de azi.

Căci o principală dispoziție a legii prevede, că sub-

venția se acordă numai în raport cu numărul credincioșilor, și numai după o constatare prealabilă a situației materiale și a nevoier reale ale oricărui Cult. În această ipoteză, subvenția ce se dă aztăzi tuturor Cultelor minoritare, s'ar reduce într-o măsură surprinzătoare, degrevându-se tezaurul Statului în favoarea *Bisericii Naționale*, așa de sărăcită și de nedreptățită.

Cu cât va întârzia această operație — foarte complicată în executarea ei — cu atât va spori intransigența cultelor în apărarea situației de astăzi și în sfidarea autorității Statului. Vor începe frământările meșteșugite și vor curge plângerile ipocrite la *Geneva* și în toată lumea. Căci dacă agitațiunile minoritare au avut și mai au încă un răsunet în opinia publică mondială, el se datorește faptului, că minoritățile s'au priceput să pozeze, cu deosebit rafinament, în victime religioase, trezind astfel compasiunea revoltată a marilor coreligionari din Europa și din America.

Prin încheierea *Concordatului*, pretind semnatarilor lui — cel puțin minoritarii *catolici* nu se vor mai putea servi, cu aceeași îndrăzneală, de acest mijloc neloyal în scopul *revizuirii Tratatelor*. Rămân însă *protestanții* de toate nuanțele, cari nu-și vor desminși denumirea — nomen est omen — purtând ei, în umele tuturor revizioniștilor din Țară, steagul prigonirilor imaginare din România. Pentru a preveni aceste perspective primejdioase, e nevoie, ca Statul să vadă în *Ministerul de Culte* un suport principal al politicii sale interne. Cum unica și cea mai puternică organizație de drept

șarpele, în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului. Ca tot celce crede în el să nu piară, ci să albe viața veșnică». — Să ne întoarcem cu gândul la poporul evreu, în pustie. În drumul spre țara făgăduinței, în răstăcirea prin pustie s'a răzvrătit contra lui Moisi. Dar ori de câte ori se ridică cineva împotriva autorității, vine pedeapsa, pentru că stăpânirea este dela Dumnezeu. Din aceasta pricină, poporul e întâmpinat de șerpi omorâtori. Glas de groază și de rugăciune se înalță din piepturile tuturor: «Am păcătuit, că am grăit rău asupra Domnului și asupra ta», Moisi (Numerii: 21,7). La rugăciunea lui Moisi și la îndemnul Domnului, Moisi a înălțat un semn de mândrie poporului, — un șarpe de aramă, la care dacă privia un om mușcat de șerpii veninoși, «trăia», se vindeca. Pre cum Moisi a înălțat acest șarpe spre mântuire, poporului, la fel Isus s'a înălțat pe cruce, ca tot cel ce crede în el, tot cel ce privește și primește jertfa lui de pe cruce și evanghelia dragostei lui, să nu piară mușcat de

șerpii păcatelor, ci să se mântuiască, să aibă viață veșnică. — O boală venită din otravă, tot prin otravă se vindecă, prin suferință și jertfă.

«Că așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Fiul său cel Unul-Născut l-a dat, ca ori cine crede în el să nu piară, ci să albe viața veșnică». — Dragostea lui Dumnezeu față de om s'a arătat și s'a dovedit prin opera mântuirii. Bunul Dumnezeu nu a cruțat nici dumnezeirea sa, ca să ajute omului să se libereze de păcat. Sântem doar, fiii lui Dumnezeu, și nu este iubire mai curată și mai jertfelnică, de cum este iubirea Părintelui față de copiii săi.

Isus nu a venit ca să judece lumea. El a venit ca omul prin El să se mântuiască. — Prin jertfa lui, prin sângele lui, prin viața și învățătura lui. Cel ce crede, se mântue. Cel ce nu crede, se osândește el pe el, se lasă omorât de mușcărilor și de otrava șarpelui, păcatului. Asupra acestui om vine judecata. — Aci rostește Mântuitorul nostru sentința de osândă a lumii, care s'a făcut volun-

tar vinovată de cea mai mare crimă din istoria omenirii:

«Lumina a venit în lume, și oamenii au iubit mai mult întunerecul decât lumina, căci faptele lor erau rele». Hristos a venit în lume. El a fost o lumină. Lumina eternă a lumii «Eu sânt lumina lumii», lumina cea adevărată... «Eu sânt calea, adevărul și viața», și învierea, se proclamă el. «Celce vine după mine, nu va umbla în întunerec, ci va avea lumina vieții». Să fii tu lumina lumii, sau să ai tu lumina vieții? Cine a mai grăit în felul acesta? Toți oamenii mari sânt lumină în lume, dar nimenea nu a putut să se proclame pe sine lumina lumii și a vieții, afară de celce însuși era lumina cea adevărată și izvorul vieții, Hristos Domnul nostru.

Dar deși a fost lumină în lume, a ridicat vălul întunerecului și al morții de peste viața noastră și ni-a arătat calea mântuirii, a nemuririi și a fericirii adevărate, — oamenii au iubit mai mult întunerecul, faptele lor erau rele. Cât de tristă și tragică este această expresie!... Întunerecul urește

lumina și se ferește de ea. Întunerecul nu poate suferi lumina. De aceea îi declară război și-i pregătește crucea și moartea. Isus trebuia să moară, — trebuia să fie răstignit, pentru că era lumină și nevinovăție. Lumina prea tare în întunerec și întunerecul nu putea să-l cuprindă. Întunerecul e mediul păcatului, atmosfera prielnică tuturor faptelor rele. Apropoiindu-se lumina, rămâne desgolit, și urâtă este înfățișarea întunerecului și a păcatului.

Astăzi avem lumina Evangheliei Mântuitorului Hristos, — lumina credinței, nădejzii și dragostei, lumina păcii și a spiritului de jertfă, și totuși preferăm ura, egoismul, comoditatea — întunerecul. Și ce fericiti am fi, dacă am trăi în ploaia razelor luminii lui Isus...

În concluzie și de încheiere a cuvântării ținute în fața fariseului Nicodim, Mântuitorul spune: «Tot celce face rele, urește lumina, și nu vine la lumină, ca să nu se vâdească lucrurile lui. Iar celce face adevărul, vine la lumină, ca să se arate faptele lui, că sânt lucrate în Dumnezeu». — Marele

public a minorităților este *Biserica*, în care se concentrează nestingherite toate nădejile și toate acțiunile oneste sau ascunse, nu-i decât firesc ca Statul, la rândul lui, să-și aibă organul corespunzător, care să poată urmări de aproape viața și mișcările acestei redutabile cetăți sufletești. Nu numai prin iscusiți mânători ai legii Cultelor, dar mai ales prin cunoșcători serioși ai istoriei minorităților, ai organizației lor bisericești, ai tradițiilor, tendințelor și aspirațiilor, ce le însuflețesc în cuprinsul Statului Românesc. Cu asemenea elemente, dominate de o voință creatoare, Statul poate nădăjdui să reprezinte o astfel de *politică religioasă*, care să-i mențină neștirbite, nu numai prestigiul și autoritatea politică, dar să trezească față de el și respectul și încrederea cultelor minoritare. Astăzi concepția aceasta este absentă din preocupările Statului. Va fi una din îndatoririle esențiale ale bărbaților politici cu simțul realității, să-i dea viață în ceasul, când vor fi chemați la marile răspunderi de Stat.

VII

Concordatul

O atențiune specială trebuie să se acorde raporturile dintre Stat și cultul *catolic*, atât pentru puterea ce o reprezintă catolicismul în lumea întreagă, cât mai ales pentru motivul, că o mică parte a neamului nostru aparține și ea acestuia cult. Concordatul ratificat anul trecut, a stabilit aceste raporturi legale. Într-o lucrare a mea am demonstrat insuficiența pregătirii bărbaților noștri politici în această materie, fapt care ne-a dat o convenție gă-

gubitoare marilor noastre interese naționale.¹

Nu tot așa au procedat de pildă *Cehii*, cari desi în majoritatea lor catolici, au refuzat să încheie Concordat cu Vaticanul, mărginindu-se la un simplu «*Modus Vivendi*» din 6 articole. Motivul? N'au înțeles să admită pretențiunile politice papale, relativ la *invățământ* și la *proprietatea bunurilor bisericești*, două chestiuni mari, pe cari România a fost complet înfrântă de Vatican. Negocierii concordatului nostru — cu totul neorientați în acest domeniu — au creat Cultului catolic o situațiune atât de privilegiată, încât ea periclitează grav poziția Bisericii ortodoxe, razimul sufletesc al neamului nostru. Ajunge să menționez două dispoziții capitale din Concordat:

a) a recunoscut pe seama Cultului catolic — care numără două și jumătate milioane credincioși — nu mai puțin de 11 Episcopii, pe când Bisericii dominante cu 13 milioane de suflete, i-a dat abia 18 Episcopii;

b) I-a constituit un fond bisericesc numit «*Patrimonium sacrum*» din renta celor circa 500.000 jugăre expropriate, deși proprietatea era a Statului, Biserica latină fiind numai *uzufructuara* lor. În paralelă, Statul a prevăzut în legea din 1925 și pentru Biserica ortodoxă «*Fondul General Bisericesc*» fără a-i da însă un ban. Iată deosebirea! În asemenea condițiuni este ușor de prevăzut, avântul ce-l va lua catolicismul în *România* și cuceririle vertiginoase ce le va face, în paguba credinței neamului

¹ Vezi: *Valoarea Concordatului încheiat cu Vaticanul*. Sibiu, Tipografia arhiepiscopalească 1929.

păcat ce-l are astăzi biserica lui Hristos, este că aruncă lumină asupra faptelor celor rele. Creștinismul este o oglindă în care ne vedem păcatele, chipul nostru sufletesc, și ne strigă, cum grăia Natan lui David: *tu ești omul acesta*. Și în fața adevărului omul se supără, fiindcă se ridică conștiința și-l judecă. Însă decât să ajungă în fața acestui tribunal, mai bine urește, disprețuiește și bârfește biserica, ierarhie, creștinism și tot ce aruncă lumină peste faptele cele rele. Așa se explică de ce se caută fel și fel de scăderi chiar și Evangheliei Mântuitorului, numai lumină să nu fie. Cel ce face fapte rele, urește lumina. În schimb cine face adevărul, nu are ce ascunde. Vine la lumină și-i place lumina. O iubește chiar și se ține de lumină...

Am luat acest înțeles din Evanghelia cuprinsă în convorbirea Mântuitorului cu Nicodim. Din cuprinsul ei se desprinde o lege și o poruncă sfântă: Să iubim lumina, să iubim adevărul și să fugim de minciună, de întunec și de păcat. Iubind lumina,

iubim pe Hristos, iubind pe Hristos iubim adevărul, iubind adevărul iubim însuși viața noastră și sufletul nostru nemuritor, care veșnic dorește lumina adevărului, lumină care ne liberează de păcat și ne asigură totdeauna fericirea, bucuria de a trăi și binecuvântarea lui Dumnezeu.

Pr. Il. V. Felea.

Pagina sociologică**Chestiunea socială**

de Preotul GH. SEGAȘ

VII

Pentru a realiza adevărata orânduire socială creștină ar fi trebuit distruse toate instituțiile existente împreună cu însăși curtea imperială, care adeseori nu era creștină decât cu numele și, în linie generală, mai curând ariană decât ortodoxă.

Păgândătatea moravurilor și eterodoxia împărăției, care din punct de vedere social este nulă. — Imperiul a fost fără de nici o importanță pentru creștinism din punctul de vedere

nostru, slăbind astfel una din cele mai însemnate forțe ale unității naționale.

Deaceea se impune, cu toată hotărârea, problema unei examinări atente a *Concordatului*, spre a se stabili precis, de oameni pregătiți, în ce măsură stipulațiunile lui sunt sau nu în conformitate cu principiile Constituției, cu prevederile din legea Cultelor și cu interesele politice-naționale ale Statului român.

VIII

Biserica greco-catolică română

Vorbind de Concordat, trebuie să ne oprim și la Biserica *Blajului*, fără a ne gândi câtuș de puțin să-i aducem ofensa de a o socoti printre Cultele minoritare.

Amintindu-ne cu recunoștință meritele, în dezvoltarea culturii românești și a păstrării conștiinței naționale din Ardeal, Statul nostru are datoria să se gândească la situațiunea pe care o reclamă trecutul ei istoric și chemarea importantă ce-i revine astăzi, în opera de consolidare a unității noastre politice.

În adevăr Constituția nouă a și decretat-o Biserica *națională*, înțelegând să-i definească menirea într-o formă și mai elocventă, când a cuprins-o în aceeași propoziție cu Biserica ortodoxă. *Statul a conceput rolul ei, strâns legat de misiunea Bisericii dominante*. Urmă deci, ca poziția Bisericii greco-catolice române să fie stabilită într-o lege comună ambelor Biserici Naționale. S'a întâmplat însă tocmai dimpotrivă, că Biserica *Blajului* a fost înglobată în Concordat, deavalma cu toate Cultele catolice minoritare, tran-

sformând-o astfel din Biserica *națională*, cum o consacrase Constituția, în Biserica *internțională*, cum pretinde caracterul catolicismului cosmopolit.

Consecința acestui fapt este, că în locul solidarității sufletești a acestor două așezăminte naționale, se deschide largă calea separațiunii și a vrăjmășiei dintre ele, păgubind enorm coeziunea și puterea de rezistență a neamului nostru în acțiunea lui pentru păstrarea *Statului unitar*.

O primă probă dureroasă s'a și făcut, chiar cu ocaziunea desbaterei legii cultelor, când pe deasupra *conștiinței de rasă* a triumfat, într'un spectacol regretabil, mentalitatea catolică *internațională*. Fricțiunile și luptele dintre cele două confesiuni românești au acuma un caracter endemic în *Ardeal* și ele vor deveni tot mai acute, dacă Statul nu va ști să intervină la timp cu toată energia lui, spre a curma acest conflict național primejdios.

Singura cale în acest scop mi se pare *revizuirea* situațiunii Bisericii române-unite, în conformitate cu doctrina politică fixată de Constituție și recunoscută utilă de instinctul minunat al poporului nostru. Aceasta înseamnă, crearea tuturor posibilităților legale de apropiere și de contopire a fiilor neamului nostru, *într'o singură și biruitoare credință religioasă*.

Statul, într'un chip de neînțeles, a recurs din contră la un astfel de regim legal, care să zădărnicească atingerea acestui imperios deziderat de unitate religioasă a neamului românesc. Căci, nimic nu slujește mai sigur și mai puternic *unitatea noastră de Stat*, decât *unitatea credinței cetățenilor*

social. Sub acest raport el n'a făcut decât să continue agonia vechei lumi păgâne, ucisă, precum am văzut, prin dezvoltarea monstruoasă a individualismului războinic, aristocratic și cezarian.

Marea influență a creștinismului în sfera privată. — Într'aceea, cu toată corupțiunea, societatea romano-bizantină a suferit influența salutară a creștinismului în mai multe privințe; și dacă administrațiunea sa a rămas întru totul păgână ca spirit și conduită, legislațiunea sa în schimb s'a ameliorat puternic din punct de vedere social sub presiunea ideilor creștine; soarta femeii, a copilului, a sclavului chiar a fost foarte îndulcită și absolutismul tatălui de familie atenuat considerabil. Diversele ameliorațiuni produse de religia creștină au avut loc în ordinea privată mai ales, în familie, în relațiunile dintre particulari, în totalitate moravurilor (suprimarea gladiatorilor, a abandonării noilor născuți, a dreptului de moarte și viață etc.).

Invaziunea barbarilor împedecă isprăvirea încreștinării imperiului. —

Dar biserica nu a avut timpul necesar pentru a primeni această societate în descompunere, căci invaziunea barbarilor, întâmplată la un veac după triumful oficial al creștinismului în imperiul roman, i-a oferit un câmp de acțiune mult mai interesant.

La această dată numai este a se așeza de fapt începutul erei creștine sociologic vorbind, și în special prima sa perioadă, va să zică Perioada Patriarhală care cuprinde evul mediu întreg.

Perioada patriarhală a erei creștine.

Impărțirea erei creștine (două epoci). — Această perioadă care se desfășoară dela invaziunea barbarilor, până la cucerirea Constantinopolului, cuprinde cam 11 veacuri. Din aceste unsprezece, șase aparțin barbariei, cinci feudalității, ceea ce ne permite ca să subîmpărțim perioada aceasta lungă în două epoci distincte: Epoca barbară și Epoca feudală.

1. Epoca barbară.

Binefacerile Bisericii: două mai ales; una materială: colonizațiunea;

săi. Este teoria pe care o susține oficial însuși *catolicismul* roman, când zice în comentariul tezei 77, din celebrul Syllabus: «*Fiecare Stat are un mare interes în ceea ce privește unitatea religioasă a tuturor cetățenilor săi, deoarece de ea atârână în mare măsură unitatea politică și țaria Țării*».¹ Iată, pentru ce problema pretinde o examinare nouă, atentă și competentă.

¹ Heiner, Der Syllabus, Mainz, 1905, pag. 346.

Asociația clerului „A. Șaguna”, Secția Sibiu

Nr. 36/931.

În temeiul art. 19 din Statutele Asociației clerului «*Andrei Șaguna*» convocăm prin aceasta

adunarea generală

a preoțimii ortodoxe române din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu pe ziua de *Marti, 20 Octomvrie 1931*, la Sibiu, cu următorul:

Program:

Ora 9: Sf. Liturghie, cu predică și Chemarea Duhului Sfânt, în catedrala Mitropolitană.

Ora 10^{1/2}: Deschiderea adunării generale și conferința părintelui Prot. I. Beleuță: *1500 de ani dela sinodul ecumenic efesin (431)* (Aula Academiei teologice).

Ora 13: Masă comună.

Ora 15: a) Salarizarea clerului, b) Raportul comitetului și casierului secției despre gestiunea anului 1930,

c) Alegerea noului comitet,

d) Eventuale propuneri.

Participanții la această adunare generală se vor anunța la părintele prot. Em. Cloran, Sibiu, până la data de 18 Octomvrie a. c.

Președinții despărțămintelor sânt rugați să-și trimită cât mai grabnic dările de seamă despre activitatea din 1930, pe adresa Comitetului Central, Sibiu.

Sibiu, la 6 Octomvrie 1931.

Prot. E. Cloran
p. președinte.

Pr. Ioan Bânda
secretar.

Preoțimea din tractul Orăștie

A ridicat cuvântul în fața măsurii guvernului de a-i tăia încă 12% din întregirea de salar ce o primește dela stat

Pe Sâmbătă în 10 Octomvrie preoțimea ortodoxă din tractul Orăștie, fiind convocată de oficiul protopopesc la constătuire, prezentându-se în număr aproape complet, sub preșidiul adm. prot. *Ioan Moța*, a luat în desbatere noua măsură a guvernului de a-i reteza încă 12% din salar, și încă cu putere retroactivă, dela 1 Ianuar 1931 încoace. Au luat parte la cuvânt mai mulți preoți, și apoi s'a primit în unanimitate următoarea hotărâre, — care se va înainta: Înalt Preasfințitului nostru Mitropolit *Nicolae*, spre binevoitoare luare la cunoștință și cu rugămintea să facă și de data asta, cum totdeauna a făcut, de cele mai multe ori cu îmbucurător succes, pașii de lipsă pentru a îndupleca guvernul a reveni asupra nedreptei măsuri ce a luat față de preoțimea ortodoxă.

HOTARAREA

Preoțimea ortodoxă română din tractul protopopesc al Orăștiei, luând știre de dispoziția avizată de Ministerul de Finanțe, de a supune și așa modesta întregire de salar ce o primește dela stat, la o nouă reducere de 12%, și încă cu putere retroactivă dela 1 Ianuarie 1931, încoace, fără ca aceeași măsură să se aplice și față de alte bresle de funcționari salarizați de stat, — se simte îndemnată a-și spune celor în drept cuvântul său asupra acestei dispoziții a guvernului și a-i atrage luarea aminte asupra consecințelor pe cari le poate avea o astfel de măsură.

Când s'a luat întâia hotărâre de a se scădea și întregirea de salar ale preoțimii în rând cu ale celorlalți salariați ai statului, prin curba de sacrificiu, — preoțimea, văzând că acest sacrificiu se cere tuturor funcționarilor publici, — a primit dispoziția fără murmur. Ba, dacă ar fi fost întrebată, s'ar fi declarat, cu dragă inimă, gata la o jertfă și mai largă, când interese constrângătoare ale statului o cer pe aceea, — și dacă ea se cere în formă egală tuturor salariaților publici.

Și-a ridicat însă și atunci cuvântul său de îngrijorare și chiar de protestare când a văzut, că guvernul voia să scoată chiar de atunci preoțimea din rândul celorlalți salariați ai statului, umblând încă atunci cu gândul de a-i reduce ei întâi 12%, peste tot, și apoi a-i aplica și curba generală.

Atunci guvernul a înțeles nedreptetea măsurii și, la stăruințele serioase ale Capilor bisericești, a renunțat să aplice jignirea adâncă ce era să aducă preoțimei prin aceea măsură.

Azi guvernul simte nevoia de noi crutări, de adâncirea măsurilor din trecut.

Preoțimea ortodoxă, înțelege această nevoie, o află îndreptățită și e gata de nou a aduce și din partea sa noi sacrificii, pentru ușurarea situației grele în care se găsește statul nostru iubit.

Na înțelege însă, ca această nouă jertfă, să i-se ceară numai ei, ci aceea să se iee, la fel, ca în rândul trecut, ca măsură generală, privind pe toți salariații statului, și în proporție egală pentru toți! — Ba să se lărgească chiar, această chemare la jertfă în folosul statului, dela funcționarii publici — și la funcționarii particulari, ai atâtor întreprinderi de ori ce natură din țară, — cum s'a făcut și în alte state!

Dar în potrița unei măsuri, care să reducă numai ajutorul dat ei, preoțimei, ca întregire de salar, — preoțimea își ridică respectuos dar hotărât cuvântul său, socotind-o profund jignitoare, chiar umilitoare și periculoasă pentru autoritatea sa în ochii poporului.

Nu voim să ofenzăm guvernul, prezidat de dl profesor N. Iorga, bănuindu-l că nu ar înțelege deplin rostul de prim ordin, de capitală necesitate, pe care îl are preoțimea — mai ales în aceste vremuri tulburi și amenințătoare a deveni tot mai tulburii — pentru viața de obște și buna pace a țării. — Dacă statul nostru, și societatea omenească peste tot, au avut nevoie de o preoțime bună, ca de o părghie puternică, pe drumul primejdului al vieții, — apoi aci o are într-o măsură, pe care se pare că mulți nu o înțeleg, nici nu o bănuiesc!

Iar pentru ca preoțimea să-și poată împlini cu succes și cu autoritate această grea și importantă misiune a sa, ea trebuie să fie *chiar ajutată de stat*, în interesul bine înțeles al

lui. Statul să-i susțină și chiar sporească prestigiul în fața poporului credincios, fără de care munca ei nu aduce din destul doritul spor.

Prin măsura avizată de guvern, el, — poate fără de voie, — *subminează autoritatea preoțimei!* El dă poporului să înțeleagă, că preoțimea e o breaslă de funcționari pe care statul o socoate de cea mai mică importanță, încât, când vrea o ajută, ca să nu zicem: o miluește, când nu, îi ciontește această milostenie, — căci tot lucrul nu are vreo importanță pentru guvern și pentru viața statului!

Impotrița acestui tâlc, dat rostului preoțimei în viața statului, ne ridicăm respectuos, dar hotărât, cuvântul nostru.

Recunoaștem că toate celelalte bresle de funcționari publici, sunt foarte importante, indispensabile, pentru stat:

Face prețioase serviciile statului *corpul învățătoresc*, care pregătește cultura viitoarelor generații ce se ridică. — Sunt prețioase serviciile ce le aduce breasla *judecătorească* prin intervenirea ei în conflictele dintre cetățeni și prin susținerea ordinii legale în stat; — sunt prețioase serviciile ce le aduce țării *armata* ca apărătoarea păcii și păzitoarea hotarelor; — sunt prețioase serviciile ce le aduce *jandarmeria și poliția*, punând la locul lor pe răufăcători, pe găinarii din mijlocul mulțimei, —

dar cine ar putea susține cu înțelegătoare ponderare, că n'ar fi cel puțin la fel, dacă nu mai prețioase decât toate acestea, serviciile pe care preoțimea le face vieții de obște și societății, într'un stat, fiind buna ordine morală în mijlocul mulțimilor, a poporului, prin grija ce o are de sufletele acestora, frânându-le pe acelea dela rătăcirii și răutăți, prin cuvântul lui Dumnezeu pe care îl samână mereu în sufletele lor, — cuvânt care susține ordinea socială, — credem că nu exagerăm când o spunem, — mai mult decât toate sentințele judecătorești, decât toate balonetele, decât toți jandarmii!

De ce, dar, importanța adusă vieții de obște de către preoțime, e socotită de conducătorii statului înapoia tuturor celorlalte, — și preoțimea jignită, prin astfel de proiecte și măsuri ale guvernului țării?

cealaltă morală: evanghelizarea Europei. — Este, din punctul de vedere social, epoca eroică a Bisericii. În această epocă au fost realizate adevărate minuni, toate atât de eclatante încât istoricii increduli chiar și cei mai plini de ură (Michelet, Gibbon) au fost obligați să le recunoască.

În decursul acestei epoci așa de vastă și de vastă și de sombră Biserica a creat într'adevăr *Civilizațiunea*.

Ea a creat-o în ordinea materială și în ordinea morală, prin două operațiuni mari:

1. în ordinea materială, prin Colonizațiune;
2. în ordinea morală prin Evanghelizarea Europei întregi.

A) Colonizarea Europei

1. Colonizare: Călugări. — Biserica a îndeplinit această operă gigantică cu ajutorul călugărilor săi. (A se vedea «*Călugării din Apus*» de Montalembert). Aceștia imitatori de-ai lui Isus din Nazaret, avură specialitatea de a fi personificatorii lucrului manual reabilitat și sfințit de către

Hristos însuș. Ei fură pionierii și coloniștii lui Dumnezeu. Discipoli ai lui Benedict și Columban ei desțeleniră două treimi din apusul și nordul Europei.

Lucru mănăstiresc: el este religios, desinteresat, cooperativ și prin consecință social. — Grandoarea acestor rezultate a fost datorită faptului că lucrul lor avu trei mari calități:

1. a fost religios;
2. a fost desinteresat;
3. a fost cooperativ.

Avu prin urmăre tot ceea ce trebuia pentru a fi binecuvântat și rodnic material cât și spiritual. De fapt fecunditatea și bogăția lui fu nemai-pomenită.

El schimbă în pământuri cultivate pustiurile cu mărăcini; a secăt bălțile și a doborât pădurile; a însutit producțiunea pământului și a pus în valoare suprafețe imense cari n'au cunoscut niciodată plugul.

După desțeleniri veniră construcțiunile: mănăstiri, biserici, officii, azile etc.; în jurul tuturor acestora, se aglomerară sate numeroase, astfel încât

fiecare mănăstire deveni un focar de viață pentru un întreg ținut, un centru de civilizație pentru o întreagă populațiune.

Acestea fură efectele adevăratului lucru creștin, a lucrului ne egoist, ne acaparator, generos, și comunicând în mod liberal tuturor beneficiul realizat prin lucrările sale.

Două caracteristice ale acestui lucru: Asocierea și abnegația. Asociere și Abnegație, în aceste două cuvinte se poate rezuma întreaga epopee civilizatoare și pacifică îndeplinită de către Călugării din Apus. La capătul acestei opere gigantice cu adevărat n'au ajuns, nu numai pentru că au lucrat mult, dar mai ales pentru că fiecare dintre ei consimți să lucreze pentru ceilalți oameni, renunțând personal la orice prisos produs al lucrului său individual.

Nou individualismul lucrului mănăstiresc. — Acest nou individualism al lucrului monahal a fost acela care a pricinuit miraculoasa sa fecunditate economică, căci enorma aglomerație a tuturor sacrificiilor individuale a

mărit mereu patrimoniul comun al creștinătății în decurs de veacuri, în loc de a se izola și îmbucătăți în mâinile câtorva particulari, cum s'ar fi întâmplat, cu oameni vulgari, ne lucrând decât în interesul lor strict personal.

Rezultatul este de a produce o bogăție socială și o tutelă socială spre folosul săracilor. — Bogăția născută în felul acesta ne fiind secătuită în mod egoist de către fiecare individualitate respectivă, deveni o bogăție publică, o bogăție socială, spre folosul tuturor.

Mănăstirile s'au îmbogățit, este adevărat, dar populațiunile au profitat mai mult decât călugării însuși, căci aceștia nu folosiau spre uzul lor personal decât o porțiune destul de minimă din bunul pe care-l creiau. Valoarea mai mare pe care au știut s'o dea solului, a fost mai mult spre profitul publicului decât al lor. Căștigurile lor serviau să le mărească domeniul teritorial, dar prin acest fapt chiar, ei mărețeau și numărul protejaților lor, făcând să treacă sub ad-

Și, în fine, — nu crede guvernul că e și așa prea plină țara de nemulțumire sufletească, care stă gata-gata să se reverse în forme de nimeni dorite, — și la a cărei împedecare de a se revărsa lucrează din răspuneri chiar preoțimea, — încât află că nu e o pagubă pentru aceste stări, să mai umplă de nemulțumire și sufletele unei întregi bresle de împreună-lucrători la pacificare, cum este preoțimea?

Atragem respectuos luarea aminte a guvernului asupra urmărilor ce le va avea măsura sa, de a scoate preoțimea din șirul celorlalte bresle de muncitori folositori țării, jignindu-o, umilindu-o și subminându-i autoritatea în fața poporului credincios, — chiar în aceste vremuri, când criza morală, e încă și mai mare decât cea materială și financiară!, — și îl rugăm a se opri la timp de pe acest drum!

Iar pe înalt Preasfințitul nostru Ierarh, îi rugăm cu fiasca supunere, ca să pășească la mijloc și să se întrepună cu toată autoritatea lor și cu toată hotărârea, — pentru a nu se nedreptăți și umili preoțimea în felul cum a hotărât guvernul.

Nu cerem favor, decât egal tratament pentru toți!

Orăștie, la 10 Octomvrie 1931.

Preoțimea ortodoxă română din tractul protopopesesc al Orăștiei.

Sf. Sinod

În 15 l. c. s'au redeschis ședințele prorogate ale Sfântului Sinod.

În cuvântul de deschidere I. P. S. Sa patriarhul Miron arată că de la ultima ședință și până astăzi s'au petrecut evenimente însemnate pentru biserică. Bugetul cultelor pe 1931 a atins greu biserica ortodoxă, desorganizând în mare parte administrația bisericească. În convorbirea avută cu în urmă cu membrii guvernului I. P. S. Sa a obținut asigurarea, că biserica ortodoxă nu va mai fi pusă în stare de inferioritate față de celelalte culte.

Sf. Sinod, după terminarea lucrării comisiunilor alese în acest scop, va discuta proiectul reorganizării învățământului teologic.

Sf. Sinod va expune guvernului situația grea materială pricinuită preoțimii prin neplata la vreme a salariilor

ministrațiunea lor pașnică mil de țărani, mult mai fericiți la adăpostul mănăstirilor decât în jurul curțiilor senioriale. Populațiunile acestea înglobate de către sistemul feudal în posesiunile eclesiastice se simțeau așa de ferice încât norocul lor sfârși prin a deveni proverbial, și a dat naștere în Germania faimosului dicton: «Unter dem Krumstab ist es gut wohnen». (Sub cârje se trăește bine). (Din l. franceză).

Recensământul general din urmă arată cifra locuitorilor României cu peste 18 milioane. După județe, în Ilfov sânt 992 mii de locuitori (cuprinzând și capitală), în Bihor 508 mii locuitori, Timiș Torontal 500 mii, Arad 423 mii, Sălaj 345 mii, Cluj 333 mii, Hunedoara 331 mii, Satu Mare 293 mii, Mureș 289 mii, Someș 220 mii, Alba 213 mii, Caraș 201 mii, Sibiu 197 mii, Olt 182 mii, Trei-Scaune 181 mii, Brașov 164 mii, Maramureș 162 mii, Târnava Mare și Mică, câte 148 mii, Ciuc 146 mii, Năsăud 145 mii, Turde 136 mii, Odorhei 130 mii, Făgăraș 86 mii. Cele mai mari județe ale țării sânt Ilfovul și Bihorul, cel mai mic Făgărașul.

și prin curba specială aplicată clerului ortodox.

S'a delegat arhierul Tit Sime-drea să participe, alături de alți preoți, la lucrările de alcătuire a bugetului bisericii.

Ziua nașterii M. Sale Regelui

Vineri, în 16 Octomvrie 1931, fiind a 38-a aniversare a zilei de naștere a M. Sale Regelui CAROL II, s'au celebrat servicii divine în slintele noastre biserici din toată țara.

În catedrala mitropolitană din Sibiu a săvârșit la ora 11 a. m. slujba dumnezească I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul NICOLAE al Ardealului, înconjurat de preoțimea catedralei.

Cuvântul de pe amvon l-a rostit protoiereul militar Ioan Dăncilă, ascultat cu toată evlavie de numeroșii credincioși prezenți la festivitate.

Au asistat, la acest serviciu din catedrală, reprezentanții autorității militare, dl general Economu, noul Comandant de Corp, cu ofițerii garnizoanei locale, reprezentanții autorității civile sub conducerea prefectului, a părintelui Dr. Dumitru Borcea, corpul didactic cu tinerimea școlilor noastre din oraș ș. a.

Înainte catedralei era postată o companie de onoare cu drapelul și muzica militară.

După terminarea serviciului divin, Dl comandant de Corp GENERAL V. ECONOMU a trecut în revistă trupa, apoi a adresat domnilor ofițeri și soldaților prezenți cu vocea-i sonoră, o frumoasă alocuțiune scoțând în relief însemnătatea zilei, amintind că astăzi suntem în ziua sfântă a nașterii M. Sale Regelui nostru Carol al II-lea, Vlăstar dintr-o dinastie a căror fapte ne-au arătat până unde poate merge suferința. Armata întregă să strige cu un gând și într-o vorbă, cu mine: *Să trăiască Maiestatea Sa Regele Carol al II-lea.* — (Puternice strigăte de ura la adresa Maiestății Sale).

Domnul General a primit apoi defilarea trupei. —

Cler și mireni de-o potrivă au înălțat celui Atotputernic fierbinți rugăciuni, ca Prea Înălțatul și binecredinciosul Regele nostru CAROL AL II-LEA, care ni-a adus o viață plină de speranțe nouă și înviorătoare, să aibă parte de lungă și fericită domnie pentru propășirea neamului și a bisericii sale strămoșești.

Dela Cercul religios-cultural. Preoțimea din Branul de sus, este convocată la conferința religioasă-culturală, care se va ține în biserică din Moeciul de jos, în 26 Octomvrie (Sf. Dumitru) 1931.

Circulara unui prelat

Episcopul unit român dela Baia-Mare, Alexandru Rusu, consecvent obiceiului din vremea când redacta *Unirea* dela Blaj, a dat o nouă dovadă despre sentimentele sale mai mult maghiarofile, decât românești.

Prelatul dela Baia-Mare a dat adevărat clerului său o circulară, reproducă acum și în ziare, de următorul cuprins:

Isvoare pentru predici

«Cu plăcere anunțăm veneratului cler eparhial că M. On. Dr. Coloman Bakkay, parohul rom. catolic din Băița, considerând greutățile de azi ale vieții, ofere fraților preoți, cu preț de jumătate lucrările sale: «Vasárnapi és ünnepi lecke». «Népies evangéliumok magyarázata». «Római katolikus katekizmus»...

Prima are 460 pagini și se ofere cu 50 de Lei, iar a doua în format mai mărisor, are 420 pagini și se ofere cu 60 Lei.

Ambele aceste lucrări, scoase de autorul înzestrat cu o mare experiență pastorală, prin anii 1925—6, îmbie ori căru preot, cunoscător al limbii maghiare, bogate izvoare pentru predici ajutându-l în această principală îndatorire a slujbei sale de păstor al sufletelor...

Baia-Mare, la 31 August 1931.

Nr. 2849/1931.

ALEXANDRU m. p.
Episcop».

Un episcop, zis român, află plăcere să răspundească și să întărească și mai mult limba ungurească între bieții maramureșeni, abea scăpați de «bunătățile» maghiarismului cutropitor...

Nu ne îndoiim, că toată preoțimea romano-catolică maghiară din Maramureș, și din alte părți, va striga într'un singur glas: «Éljen Sándor püspök!».

Va striga oare tot așa și preoțimea greco-catolică?

INFORMATIUNI

Primiri în Academia teologică «Andreiană». Pentru primiri în Academia noastră teologică, anul acesta a fost mare aglomerare. Au intrat peste 80 cereri dela absolvenții Seminarului teologic din Sibiu și dela absolvenți de liceu cu bacalaureat, astfel că autoritatea noastră bisericească a putut face o radicală selecțiune, fiind primiți în anul I al Academiei 41 absolvenți de seminar și 10 tineri cu examenul de bacalaureat.

Aniversarea nașterii Măriei Sale Mihai, Mare Voevod de Alba-Iulia, este trecută, în unele calendare, greșit la 27 Octomvrie, în loc să fie la 25 Octomvrie, data adevărată a nașterii sale. Președinția consiliului de miniștri cere editorilor să îndrepte eroarea în calendarele ce se vor tipări de aici înainte.

Memoriu, în chestiunea salarizării, adresează Asociația clerului Iași către guvern și către Sf. Sinod. Preoțimea, cere în acest memoriu (tipografia Carpați în Iași) ca guvernul să revie asupra curbei în plus de 12% pusă asupra salariilor clerului, ear în bugetele viitoare solicite tratament egal cu al tuturor celorlalți funcționari ai statului.

Sfințire de biserică. Ni se scrie: În parohia Rnja, prot. Agnita, ziua de 27 Sept. 1931, zi de închinare și reculegere sufletească, rămâne adânc întipărită în sufletele bunilor creștini... Clopotele vestesc, în chemarea lor, sfințirea bisericii ortodoxe române, renovată zugrăvită și înfrumusețată la stăruința și cu jertfele materiale ale femeilor, din Reuniune și cu mânuirea

penelului măestrilor Ilie Chidu, profesor și H. Motan. Sfințirea s'a făcut de Protoereul tractului ca mandatar al I. P. S. S. mitropolitului Nicolae și de un sobor de preoți. Sf. biserică era arhiplină de credincioșii parohiei și a altor parohii din jur. Păr. protopop E. Păcală și păr. Banda prin predica lor îndeamnă inimile credincioșilor să urmeze pe Cel ce a fost, este și va fi: «Calea, adevărul și viața»!.. O masă, luată în comun în sala școlii, — unde s'au rostit cuvinte însuflețite, a terminat serbarea.

Reconstruirea unei vechi biserici.

În comuna Lazuri, formată din moși și situată la frontieră, aproape de Satu-Mare, s'a depus în 21 l. tr. actul fundamental al reconstruirii bisericii lui Cloșca, fostul tovarăș martir al lui Horia. Este o bisericuță de lemn veche de peste două sute de ani, dar bine conservată, care a fost demontată în munții Apuseni și adusă în comuna amintită pentru a fi reconstruită pe seama moșilor, toși ortodocși, cari n'aveau lăcaș de rugăciune, — și cari sânt vrednici de toată sollicitudinea autorităților.

Societatea academică «Andrei Șaguna» a studenților în teologie din Sibiu și-a constituit următorul comitet pe anul academic 1931/32: Președinte Dr. Dumitru Stăniloae. Vice președinte: Dumitru Călugăr an. IV. Secretar general: Ștefan Corpadea an IV. Secretar de ședințe: Alex. Talabă an. II. Cassier: Adam Marcu an. III. Bibliotecar: Ioan Ghindea an. III. Vice bibliotecar: Iuliu Ișa an. I. Econom: Trifu Benea an. II. Controlor: Nic. Cigmăianu an. I. Membri în comisia artistică-literară: Ioan T. Muntean și Gheorghe Șoima an. IV., Teodor Bodogae și Ștefan Moldovan an. III., Vasile Coman și Ioan Comșa an. II., Ștefan Ciortea și Ioan Faur an. I.

Frumușca biserică din Seroca (tractul Orăștie) a fost sfințită în chip provizoriu, Duminecă în 11 Oct. cu frumos serviciu de preoți în sobor, în frunte cu delegatul consistorial păr. Ioan Moța dela Orăștie. Au servit 8 preoți, I. Oiaru, Dr. A. Baci, Vas. Jura, Ios. Dumitru, S. Vințan, Oct. Andrei și Ifr. David. Popor foarte numeros, din tot jurul, îndeosebi din Berini. Serviciul a decurs în deplină ordine și sărbătorește, spre vădită plăcere a poporului credincios, care la urmă, a venit până la cel din urmă, cu copii cu fot, să primească întâi ungure cu sfântul mir și stropire cu apa sfințită în noul locaș dumnezeesc. Cuvântul sărbătoreț l-a rostit păr. Moța, tâlcuind prin potrivite asămănări rostul vremilor grele de azi și felul cum bunul creștin are să le primească.

După datele mai nouă, cea mai răspândită limbă în Europa e cea germană, vorbită de 90 milioane de locuitori; urmează limba rusă, care o vorbesc 70 milioane, limba engleză 47 mil., l. franceză 42 mil., l. italiană 41 mil., l. poloneză 25 mil., l. spaniolă 18 mil., l. română 14 mil., (poate ceva mai mulți) l. cehoslovacă 10 mil., l. ungurească 10 mil. etc. În Europa se vorbesc 120 de limbi.

Văduva Eugen Todoran exprimă adânc simțite mulțumiri tuturor celor cari au participat la doliul ei, prin scris, grai viu și flori, cu ocaziunea încetării din viață a iubitului ei soț.

Sibiu, Octomvrie 1931.

STIRI LOCALE

Se aduce la cunoștință, că proiectul de buget al municipiului Sibiu pe anul 1932 s'a expus în biroul contabilității (str. Mitropoliei Nr. 2, ușa 24) vederii publice. Cetățenii sânt în drept a face eventual întâmpinări în scris care se vor adresa primăriei pentru a fi supuse deciderii Comisiunii interimare odată cu votarea bugetului.

Dare de seamă. Comisiunea pentru accelerarea lucrărilor de impropietărire cu loturi de casă a celor îndreptățiți pe teritoriul orașului Sibiu, instituită la timpul său, are onoare a prezenta cercurilor interesate următoarea dare de seamă asupra sumelor încasate dela proprietarii de loturi și asupra sumelor cheltuite în scopul accelerării și finalizării impropietării: S'au încasat din taxele a Lei 80— și Lei 40— plătite de impropietării în total Lei 102.400—. S'au cheltuit: pentru lucrările de măsurare efectuate de dnii ing. Kosil'kof și M. Weltmann, Lei 58.500—, pentru diverse alte lucrări de înregistrare, copiere etc. Lei 15.391—, pentru tipărituri etc. Lei 3.999—77.890—. Rest Lei 24.510—. S'au mai încasat dobânzi după sumele depuse la Banca «Albina» în libelele Nr. 61306 și 62233 Lei 16.103—. Suma totală rămasă disponibilă Lei 40.613—. Comisiunea în ședința sa ținută la 3 Octomvrie a. c. a decis în unanimitate, să împartă suma aceasta pentru scopuri de binefacere în modul următor: 1. Filialei din Sibiu a Societății «Principele Mircea» pentru ocrotirea copiilor sugaci, fără deosebire de naționalitate, Lei 25.000—. 2. Societății pentru distribuirea de daruri de crăciun pe seama copiilor săraci, fără deosebire de naționalitate (Christbescherungsverein) Lei 10.000—. și 3. Soc. Invalizilor de Răsboi, Filiala Sibiu, Lei 5.613—. Total Lei 40.613—. Sibiu, la 10 Octomvrie 1931. Preșident: Dr. Nic. Comșa, medic, fost prefect; Cassier: Constantin Popp, dir. la Banca «Albina».

CARTI SI REVISTE

Bugetul Cultelor pe anul 1931 de Părintele Nichifor. Editura Asociației clerului «Andrei Șaguna», — O broșură de 45 de pagini, în care se arată cu dovezi, ce nu se pot răsturna, de-o parte tratamentul de care se împărtașește biserica ortodoxă la alcătuirea bugetului întocmit de guvern pe anul 1931, de altă parte se scoate la iveală favorizarea cultelor minoritare în acelaș buget. Broșura aceasta ar trebui să o citească toți intelectualii noștri cari se interesează de soarta bisericii și în deosebi să o frunzărească parlamentarii ortodocși, ridicându-și glasul în apărarea dreptății mereu batjocorite.

Revista Teologică pentru August, Septemvrie 1931, Nr. 8-9, Cuprinde: Pr. IL. V. Felea: Cum să se poarte preotul ca să și asigure colaborarea mirenilor. Pr. P. Olde: Indreptarea presviterilor, diaconilor și tuturor clericilor bisericesc din de Dumnezeu mântuita eparhie a Verșetului, Caransebeșului, Lugojului, Orșova-Mehadiei și celorlalte părți. Arhim. Scriban: Așa zisul Protestantism al «Oștii Domnului». Dr. D. Stăniloae: Catolicismul și cultura modernă. Părintele IL. V. Felea, Prot. Dr. Gh. Ciuhandu și N. C.: Mișcarea Literară: Energia spirituală. Das Tschadnad-Temesvarer Bistum im frühen Mittelalter: 1030—1307. Unser Glaube. Popasuri în via Domnului. Cum falsifică baptilștii istoria creștinismului. Neculce: Cronică; † Patriarhul Damianos al Ierusalimului. † Arhiepiscopul Nathan Soederblom. Congresul «Astrei». N. C. *: Note și informații. Bibliografie.

Predici. A apărut: «*Toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm*», de preotul Gheorghe Secaș, predicator al Catedralei mitropolitane din Sibiu. — Cartea conține predici, rostite în catedrala din Sibiu, și — pe lângă acestea — două studii, unul dogmatic asupra vieții supranaturale, altul biblic asupra împărăției lui Dumnezeu. Remarcăm cu deosebire îndrumările omiletice, unde se face o iconă ideală a preotului predicator și se dă un studiu frumos asupra sfintei Scripturi, ca izvor de inspirație pentru predică. Vrednice de toată atențiunea sânt și predicile, cu conținut variat, cu o expunere vioaie și tratând chestiuni, care prea puțin au fost considerate în predică până acum. Cartea se va ceti cu folos din partea preoților și a studenților în teologie. De vânzare la Librăria Arhidiecezană. Prețul 80 lei și porto.

Nr. 8456 Școl.

Anunț

La Internatul arhidiecezan din Sibiu se caută de urgență un *pedagog* pentru anul școlar 1931/2, care va avea să supravegheze, să mediteze și să facă educația orfanilor de preoți în spirit creștinesc religios. Alesul va avea locuința și întreținerea în Internat. Vor fi preferiți cei cu bacalaureat și studii teologice.

Cererile cu actele necesare se vor înainta Consiliului arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu până la 20 Octomvrie 1931.

Sibiu, din ședința secției culturale a Consiliului arhiepiscopesc dela 13 Octomvrie 1931.

Consiliul arhiepiscopesc
ort. rom. Sibiu.

Pagina pastorală

Cuvântare rostită în catedrala din Sibiu

Și într'una, sfântă, sobornicească și apostolească biserica.

Frați creștini,

În Dumineca de astăzi, cu pericopa evanghelică a minunatei pescuirii, din care prilej ucenicii mirați au primit misiunea de vânători de oameni și cu apostolul, în care Sfântul Pavel numește societatea creștină din Corint: Biserica lui Dumnezeu celui viu, am ales ca temă a cuvântării mele, sau mi-am propus mai bine zis, să vă vorbesc, despre Biserică.

Iar vorbind despre Biserică, am socotit mai potrivit să mă orientez după cuvintele din *crez*: într'una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserica, pe care analizându-le vom avea o imagine neștirbită a instituției mântuitoare, ce este Biserica ortodoxă.

Una: Biserica lui Isus Hristos este una, întru cât este opera de viață a Mântuitorului; este singura așezare vie ce-a întemeiat. Venind pe pământ, a lucrat pentru mântuirea lumii, dar în acelaș timp a lăsat oameni lor și instituția în cadrele căreia să-și afie mântuirea. Alt liman de mântuire n'a lăsat Hristos, ci numai Biserica.

Împărăția mesianică de care vorbesc profeții, singura împărăție în care să intre toate popoarele, este Biserica.

Ea este după cuvintele profetului Miheea muntele Domnului și casa Dumnezeului lui Iacob (4, 1—5).

Dar biserica este una, pentru că și Hristos mirele și întemeietorul ei este unul: Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, un *Domn, o credință, un bottez* (Ef. 4, 5 și 6).

Un *Domn*, am zis: înțelegem prin aceasta că în Biserică o singură

stăpânire este, aceeaș autoritate, o singură conducere, acestea ca forme externe, iar ca legătură internă, o *singură credință*. Și este natural, cei ce cred la fel, se vor și închina la fel și-avem atunci în Biserică acelaș cult.

Pentru ca să înțelegem și mai bine unitatea Bisericii, ne putem folosi de imaginea unei împărății, în care stăpânind un rege, în persoana lui se rezumă totul: stăpânire, autoritate, legislație, naționalitate, manifestare etc.

Asemenea și fiii Bisericii, în Hristos marele împărat, vor fi una, mărturisind la fel și închinându-se cu un glas singurului Stăpânitor și Domn al aceleiaș biserici.

Ceice nu vor crede așa cum învață biserica și nu vor aduce închinare dumnezeescului întemeietor al Ei, vor fi excluși din rândurile fiilor împărăției, întrucât Biserica este una, iar eretici nu pot încăpea în unitatea Ei.

Sfântă: Această calitate Biserica o deține tot din partea întemeietorului Ei.

Isus Hristos, Dumnezeu-întrupat, este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, luminează din lumina Tatălui ceresc, este deci sfânt și e firesc ca și lucrarea sa mare să fie sfântă.

În mâna Bisericii a așezat doar Mântuitorul sfîntenia; Biserica este chivernisitoarea harului ce ne vine de sus. Ei l s'a încredințat sf. Taină, prin care ne curățim de taina păcatelor, cu alte cuvinte ne sfîntim. Iată deci că Biserica sfîntește; se poate oare ca ea însăș să nu fie sfântă? Poate să dea cineva din ceace nu are?

De altfel și scopul principal al Bisericii este acela de a curăți, de a ridica din păcat, de a mântui sufletele și de a le împreuna cu Hristos, cu alte cuvinte de a sfînti pe membrii Ei.

Despre acest lucru, ne putem convinge foarte ușor. N'avem decât să aruncăm o privire în istorie și vom vedea cum cetele nenumărate ale sfîntilor și ale martirilor, ne vor mărturisii sus și tare misiunea sfântă și sfîntitoare a Bisericii în lume.

Veți zice poate, dar cum se face că astăzi în rândurile credincioșilor, sunt atâția păcătoși? — Să nu uităm, frați creștini, că împreună cu grâul cel bun crește și neghina, iar curățirea, după cuvântul Scripturii, se va face la urmă.

Prezența păcătoșilor deci, nu ia Bisericii calitatea de sfântă, ci se va întâmpla mai curând contrarul, că păcătoșii să se sfîntească și ei.

Sobornicească: Cu alte cuvinte am putea zice: a toată lumea, universală deci. — În viziunea lor prorocii au zis despre apostoli: «În tot pământul a ieșit vestirea lor și la marginile lumii graiurile lor».

De fapt, apostolii au și fost trimiși ca să vestească întregului univers vestea cea bună a împărăției: «Mergeți în toată lumea și propovediți evanghelia la toată zidirea» așa sună porunca Mântuitorului (Marcu 16, 15). Făptura și zidirea toată, iată deci, care sânt granițele Bisericii.

Dar în afară de această universalitate legată de loc și spațiu, Biserica este universală și ca duh, dela început și până astăzi ea a răspândit aceeaș învățătură, a făcut să vibreze în toți acelaș duh, aceeaș credință dreaptă. Aici însușirea de *sobornicească* este echivalentă cu *ortodoxă*.

Sf. Ciril al Ierusalimului interpretând acest cuvânt în catehezele sale zice: Biserica se numește a toată lumea, pentru că învață pretutindenea și desăvârșit toate dogmele și învățăturile pe care, creștinul trebuie să le cunoască.

Apostolească: Biserica este apostolească: 1. prin faptul, că după Mântuitorul primii ei slujitori și lucrători în ogorul ei au fost apostolii. — Piatra din capul unghiului, întemeietorul de bază, a fost Hristos fără îndoială; Biserica însă, a trebuit crescută, cadrele ei lărgite și hotarele ei așezate la marginile lumii; acest lucru a fost încredințat din partea Mântuitorului apostolilor, iar pentru meritele ce și le-au câștigat în executarea lui, Biserica a fost legată și de numele lor: *apostolească*; 2. Ca apostolii, așa lucrează ierarhia bisericească în sânul instituției apostolești, și virtuțile ierarhiei de azi au trecut asupra ei, prin impunerea mânilor dela apostoli, păstrându-se aceeaș credință până astăzi.

E deci apostolească Biserica, pentru că stăpânește în Ea aceeaș armonie de credință și de conducere, precum odinioară la apostoli.

Biserica de azi constituie deci o succesiune a Bisericii apostolești și are aceeaș misiunea ca și germentul mic al celei de atunci; atât doar, că astăzi sămânța de muștar a devenit copac mare, în care credincioșii își află sălaş.

Din aceste considerațiuni, frați creștini, se poate vedea îndeajuns importanța covârșitoare ce o are Biserica în viața creștină.

Cu toate acestea, mi se pare că tocmai acestor instituții sfinte, nu i se dă atențiunea cuvenită în timpurile noastre; nu se accentuează suficient rolul de singură mântuitoare în această lume.

Atențiunea generală pare a se îndrepta astăzi mai ales, când se fac simțite atâtea influențe protestantsectare, asupra sfintei Scripturi, căutându-se în paginile ei exclusiv mângâiere și mântuire. Ba unele secte au pretenția de a descoperi ele acum sfânta Scriptură. Un predicator sectar care după ce a înțeles că sânt preot ortodox, mi-a zis: Da, știu în Biserică la Dvoastră nu se predică din sfânta Scriptură.

Or, ca slujitor al Bisericii ortodoxe, țin să subliniez din acest loc următorul lucru:

Mântuitorul nostru Isus Hristos, venind în lume ne-a adus *Evanghelia*; or sfânta Scriptură este *cartea în care se vorbește despre Evanghelia*, pe când *Evanghelia însăș* pe care ne-a lăsat-o Hristos cu testament ca moștenire, este Biserica, numită în sfânta Scriptură «*Împărăția lui Dumnezeu*».

Făcând deci un raport între *Biserica și Sfânta Scriptură*, importanță covârșitoare este a se atribui Bisericii, *Evanghelia* cu alte cuvinte. Căci Mântuitorul Hristos, n'a venit doar pe pământ ca să scrie o carte, ci a venit ca să întemeieze o împărăție.

Biserica este împărăția, Sf. Scriptură, este a se privi ca testamentul prin care succesiunea cerească ni s'a transmis. Biserica este *Evanghelia*, vestea cea bună, iar sfânta Scriptură cartea în care se scrie despre *Evanghelia*, și în felul acesta este a se explica cum, cu vremea, cartea care povestește despre așezarea vestei celei bune în lume și despre lățirea *Evanghelia*, a primit numele de *Evanghelia*.

Să ne întorcem deci către biserică, căci bisericii i-a fost încredințată și misiunea de-a învăța; la Biserică vom afla prin urmare Sf. Scriptură și lăsându-ne călăuziți de Biserică, instituția: una, sfântă, sobornicească și apostolească, avem garanția infalibilității. În Biserică nu vom umbra întru întunec, ci vom fi călăuziți, ca într'o corabie, la limanul mântuirii.

Sibiu, 25 Septemvrie 1931.

Preotul Gh. Secaș.

MEDIC PRIMAR

Dr. Ilie Janca

a reluat consultațiunile pentru boli interne și de femei în locuința veche din strada Funarilor Nr. 3

(42) 1—1

Nr. 8269/1931. Ep. (82) 1—1

Lemne de stejar de vânzare

În pădurea «Tufari» dela Cisnădie sunt de vânzare 2235 arbori de stejar, reprezentând un volum de circa 1307 m. c. lemn de construcție și 967 m. st. lemn de foc.

Reflectanții vor înainta oferte până la 27 Octombrie a. c. Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condițiunile.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 565/1931. (83) 1—3

Concurs

Se publică concurs cu termen 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Lupșa, din protopopiatul Oltul.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat.
2. Sesiunea parohială: 10 jug. fânaș și 9 jug. pădure.
3. Câte 8 (opt) cufe de bucate dela fiecare familie (dela vădavi jumătate).
4. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc Oltul, în Șercaia, până la termenul fixat.

Concurenții sânt invitați să se prezinte în parohie în vreo Duminică sau sărbătoare spre a fi cunoscuți de credincioși.

Șercaia, la 10 Sept. 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înțelegere cu consiliul parohial din Lupșa.

Valeriu Judele
adm. prot.**ANUNȚ****Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie**

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Bibliotecii și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimare și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela Tipografia și Bibliotecia arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 1043/1931 (81) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Moestiul de sus, protopopiatul Branului, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat.
2. Folosința a 2 jug. cad. fânaș.
3. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflectanții îndreptățiți la acest post sânt poțiti să-și înainteze cererile, provăzute cu toate actele necesare, în termen, Oficiului protopopesc ort. rom. Bran, Zărnești, jud. Brașov, și să se prezinte în parohie în vreo Duminică sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu credincioșii.

Zărnești, 1 Octombrie 1931. În înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 1044/1931. (80) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Peștera, protopopiatul Branului, publicăm concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat.
2. Venitele stolare, aprobate de Vener. Consiliu Arhiepiscopesc cu Nr. 4544/1929.

Reflectanții îndreptățiți la acest post sânt poțiti să-și înainteze cererile, provăzute cu toate actele necesare, în termen, oficiului protopopesc Bran, și să se prezinte în parohie în vreo Duminică sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor reglementare, spre a cânta, eventual celebra și a face cunoștință cu dreptcredincioșii.

Zărnești, 1 Octombrie 1931. În înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 566/1931. (79) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Hălmeag, protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în «Telegraful Român».

Retribuțiunile după acest post sânt:

1. Salariul dela Stat, conform cu pregătirea și eventual anii de serviciu ai candidatului.
2. Sesiunea parohială: 7 1/2 jug. pământ arabil și fânaș.
3. Câte o ferdelă de bucate dela fiecare familie românească și câte una zi de lucru cu mâinile de fiecare familie de neorustici.
4. Venitele stolare stabilite de Adunarea protopopească și aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu Nr. 3108/1928.

Cererile de concurs însoțite de actele necesare se vor înainta Oficiului protopopesc ortodox român Oltul în Șercaia, până la termenul fixat.

Concurenții vor binevoi a se prezenta în parohie în o Duminică sau sărbătoare spre a face cunoștință cu enoriașii.

Șercaia, la 20 Septembrie 1931. Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial.

Pr. Valeriu Judele
adm. prot.**REVERENZI
ȘI ODĂJDII
PREOTEȘTI****Dumitru Dușleag**
Sibiu Târgul Peștelui 12 Sibiu*
Stofe și brăne în depozit perm.

Nr. 340/1931. (84) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II Spring, protopopiatul Mercurei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salariul, dela stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială 29 jug. 1000 st. □, arător și fânaș, folosirea grădinei bisericii și terenul de 1/2 jug. dat pentru casă parohială.
3. Stoli după învoială.
4. 6 sorti de lemne de foc anual din pădurea bisericii.
5. De locuință se va îngriji parohul, consiliul îi va vota un relut de cvartir după învoială.

Reflectanții își vor înainta cererile de concurs cu documentele necesare oficiului protopopesc din Mercurea, având a se prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 6 Octombrie 1931. Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopop**Anunțuri și reclame**

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebunțat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela Bibliotecia Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura manualele de religie aprobate de Sf. Sinod pentru școlile primare:

NICOLAE CRIȘMARIU
Istorie biblice ed. IX Lei 20
Istorie bisericești „ V „ 20
Catehism „ V „ 20

A apărut în ediție nouă:
Frumoasa din Nor
și alte povești, de E. HO-
DOȘ. Volumul conține, pe 196
pagini, 12 dintre cele mai frumoase povești din popor. Se află
la: Bibliotecia Arhidiecezană, în
Sibiu. Prețul 60 lei și porto.

A APĂRUT

**BISERICA ÎMPOTRIVA
CONCORDATULUI**

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român.

de
Dr. NICOLAE BALAN
Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30— + spese Lei 5—.
Se poate comanda dela Bibliotecia Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Bibliotecia arhidiecezană din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS
profesor la facultatea de teologie din Atena**DOGMATICA**

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de
Dr. DUMITRU STANILOE
profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 300—, plus spese poștale Lei 20—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Bibliotecia arhidiecezană din Sibiu:

**Istoria Desrobirii Religioase
a Românilor din Ardeal**

în secolul XVIII

de
SILVIU DRAGOMIR

profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II

cu 75 documente anexate.

Prețul Lei 400, plus spese de poștă Lei 20.
Volumul I costă Lei 200

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Bibliotecia arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

**„Profeții mesianice
în vechiul Testament”**

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică «Andreiană», din Biblia publicată sub îngrijirea Stântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la înțelegerea din Exegetică în institutele teologice sunt înscrise cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar Lei 55—, Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Bibliotecia Arhidiecezană